Рилский манастир се намира почти на средината на Балканския полуостров, отстоящ от Черно море 42° и 21' на широта и 40° и 10' дължина между градовете Самоков, Дупница, Струмица и Разлог. От Самоков, Дупница, и Струмица отстои по 8-9 часа, а от Разлог 14-15, от София 20 право на юг. Манастирят се намира в центъра на Рила планина, малко удалечен от центъра на СЗ. на северозападна страна.

Радомак остр. на Дунав между Русе и Горгево.

Рилский манастир намира се в самата вътрешност на Рилската планина между три високи хълмове отъ Изтокъ двата идатъ въ права посока отъ Ю. къмъ СЗ. а третата има посока отъ З. къмъ Ю. тая тяга се пада надъ него и дава първа начало на Рилска отъ страни къ югъ. Манастирският е високо въ самото дно на двата хълма, но е доволно отъ всякакъв високи гори тъй що е направен като крепостна кула, отъ тоя случай е толкова студено, колко и въ средъ горещо. А въ средъ горите манастирът, тъй не е схлутен, но е на разстояние, затова манастирът има хубав изгледъ. Около манастирът има много ливади, градини, садове (обстани) и хубави дървета. Рекатъ Рила тече недалеч него а край самия него тече Струмица. Отъ последнята има много чешми въ манастиря и кара водата въ самото основание на манастиря и много пъти е имала общи и чести вле въ зданието. Манастирът е основанъ отъ първата четвъртина на XIV-ия векъ, а не е св. Иоанъ Рилски на XIV-ия векъ. А основанието отъ самого св. Иоанъ Рилски е отъ 930 години отъ Христа. Но първо той е имал не голямъ манастиръ съ дървени здания. Подновено е обаче и по-хубаво и благолепно каменно съ средства отъ Цар Асаря при Стефан Душана на 1335. Храмъ тъй е бил въздигнат камениъ отъ основания и до него пирг или стълпъ тоже каменъ по архитектурата на черквата и пирговете на Хилендарский манастиръ, съ два етажа и на двата отделения и двеницы и полунощница, а по-после прибавено и третье отделение на вечерница съ нартекса заедно и два параклиса отъ страните. Тая църква като изгорял манастирът на 1834 била развалена наскоро заедно са отворите ~~наскоро~~ за сегашната а пиргът се здравя днесь и трае на пъть отделения преди Цар Асаря. Влазя чрезъ Капения сиреч изидение въ двора въ сред на манастирския. На върха на тъй е тая хубава църква св. преображение. На горния пиргъ е днесь манастирската Комендария и голямата манастирска часовникъ на дебелъ много дебелъ има страшна звонница (задник) и Влада (тупрек) въ горния етажъ днесь живеят отъ престарелите манастирски и чорбаджиите и дечурлиите като докарват въ манастирското имение. На пиргъ са вписа и днесь следующата надписъ съ тъй чести букви: Придръжавя господина високаго степана Душана Краля съзида сий пиргъ стоянъ протосевастъ Хрелъ съ трудомъ великоимия и екеодомъ стому Іоанну и мастера Іоанъ парицаемый Осмоница в. л. 5015 л. в. (1335)

ГРАДСКИ МУЗЕЙ СОФИЯ